

K.L.B.P. Bonds bureel
Horizonpark blok 3
Leuvensesteenweg 510 - bus 15
BE-1930 Zaventem

Belgaphil

- 4 Woordje van de redactie
- 5 Koninklijke Landsbond der Belgische Postzegelkringen v.z.w.
- 10 Het beeld van het kind gedurende de "Grote Oorlog" aan de hand van prentbriefkaarten

- 15 Agenda, Info en Mededelingen
- 17 100 jaar geleden:
De Belgen aan het Tanganyika-meer
- 20 Het kamp van Brasschaat en Brasschaat-ORT gedu-
rende WO I (einde)

De grootste internationale postzegel- en muntenbeurs van België.

vrijdag 24 & zaterdag 25 maart 2017
vrijdag 29 & zaterdag 30 september 2017

antwerp expo

Jan van Rijswijcklaan 191
B-2020 Antwerpen

Wat heeft Antwerpfila te bieden:

- Grootste postzegel- en muntenbeurs van België (3000+ m2).
- Makkelijk bereikbaar, dichtbij historisch stadscentrum Antwerpen.
- Expo-Cafetaria met ruim aanbod.
- Klassiek & modern.
- Variëteiten & curiositeiten.
- Thema- en partijverzamelingen.
- brieven & postkaarten.
- Schattingen & Expertise.
- Materiaal, catalogi & toebehoren.

IN MEMORIAM

SERGE HAVAUX 1952 – 2017

Op maandag 6 februari 2017 heeft Serge ons verlaten, omringd door zijn familie, na een slepende ziekte. Het droeve nieuws sloeg in als een bom, ondanks het feit dat we wisten dat Serge zeer ernstig ziek was. Samen namen we afscheid van hem op zaterdag 11 februari 2017 tijdens een plechtige viering in de overvolle parochiekerk van Hoeilaart. Vele tientallen familieleden, vrienden en kennissen brachten op een zeer serene manier een laatste groet aan een minzaam man die we met zijn allen leerden kennen en waarderen door de jaren heen.

De loopbaan van Serge binnen K.L.B.P. begon begin de jaren 90 als lid van de jeugdcommissie, waar hij al die jaren lid bleef en de jeugd in zijn provincie op voortreffelijke manier begeleidde, samen met de andere collega's. In 1995 werd Serge verkozen als provinciaal afgevaardigde en in 2002 werd hij beheerder. In 1998 werd hij verkozen als adjunct-secretaris en toegevoegd aan het dagelijks bestuur.

Zijn goede samenwerking en kennis zorgde ervoor om in december 2001 verkozen te worden als secretaris-generaal van K.L.B.P. Door te drukke beroepsbezigheden moest hij echter in 2006 afhaken en zijn taak doorgeven aan een andere collega, met de belofte dat hij wel terug kwam als hij met pensioen of prépensioen zou gaan. En belofte maakt schuld, begin 2012 werd hij opnieuw verkozen als beheerder, in opvolging van de toen plots overleden collega André Decré. Serge werd toen ook verkozen als vicevoorzitter voor Brabant-Brussel, een taak die hij vervulde tot aan zijn dood.

Beste Germaine, kinderen en kleinkinderen, in naam van K.L.B.P. bieden wij jullie nogmaals onze oprechte deelneming aan bij het heengaan van je echtgenoot, jullie papa, jullie opa.

Wij als K.L.B.P. verliezen een collega, vriend en zeer minzaam man.

Serge, waar je ook bent, vergeten doen wij je niet. Bedankt voor de mooie tijd die we samen mochten doorbrengen.

Eddy Van Vaeck

Ivan Van Damme: Hoofdredacteur Belgaphil

Woordje *van de* redactie

Na de elfde jaargang van Belgaphil was ik zo vrij eens na te kijken hoeveel auteurs van artikels wij reeds mochten begroeten in ons 3-maandelijks tijdschrift. Om eerlijk te zijn, was ik verrast van het aantal auteurs dat reeds meewerkten aan Belgaphil gedurende die 11 jaar. Het zou een quizvraag kunnen zijn en ik denk dat men zou verstedeld staan van het antwoord. Het waren er reeds 76.

In eerste instantie gingen we er van uit dat er artikels zouden geschreven worden door de nationale commissarissen van de verschillende disciplines, van de winnaars van de jaarlijkse filatelistische prijs voor literatuur Paul De Smeth en in laatste instantie van gelegenhedauteurs. Hebben we ons vergist? Ja en nee.

De meeste, om niet te zeggen alle nationale commissarissen, zijn wel eens of meerdere malen in de pen gekropen om een artikel te schrijven. De toekomstige winnaars van de prijs Paul De Smeth, zo was het vooropgesteld, hebben ons deels in de steek gelaten. Werpen we die mensen een steen? Nee, in geen geval. Voor de toekomst hopen wij dat ze toch eens meer uit hun krammen schieten. Moge dit in ieder geval een oproep aan hen zijn. Aan de nationale commissarissen durf ik ook te vragen om “de filatelist in het algemeen” ook eens iets te lezen aan te bieden. Het zijn niet alleen hun provinciale commissarissen die nood hebben aan informatie maar ook de verzamelaar.

Er zijn auteurs die in 10 of zelfs meer nrs. van Belgaphil aan bod kwamen (ook nationale commissarissen) waarvoor onze oprechte dank. Ja, je hebt gelijk, niet steeds werd een artikel afgedrukt in één nummer. Vele andere auteurs waren slechts 1-malig actief maar ook aan hen onze oprechte dank.

Heeft de redactie van Belgaphil nood aan artikels? Altijd!

Soms hebben we één en ander in voorraad, soms moeten we dringend op zoek naar artikels. Mogen we bij deze beroep doen op onze nationale commissarissen, op onze winnaars van de prijs voor literatuur Paul de Smeth en op de vele filatelisten die ons “iets” kunnen bijbrengen om de pen ter hand te nemen.

Ondertussen werd de redactie van Belgaphil uitgebreid. Dit kan je lezen in onze colofon. We zijn nog op zoek naar medewerkers die de teksten willen en kunnen nalezen en (eventuele) verbeteringen aanbrengen.

Met dank bij voorbaat,

Voor de redactie,
Ivan Van Damme

COLOFON

Voorzitter

Ivan Van Damme
Vijverstraat 19
B-9881 Bellem
naviemadnav@skynet.be

Secretaris

Rudy De Vos
Naamsesteenweg 413/0103
3001 Heverlee
rudy.devos2@telenet.be

Penningmeester

R. Duhamel
Avenue des Erables, 14
B-1420 BRAINE-L'ALLEUD
robertduhamel10@yahoo.fr
nr. rekening “Landsbond”
210-0583900-12
BIC: GEBABEBB
IBAN: BE19 2100 5839 0012

Medewerkers

Michel Fivez
Jozef Ghys
Mieke Goris
Constant Kockelbergh

Michel Meuwis
Bernard Péters
Charlotte Soreil
Ivan Van Damme
Filip Van der Haegen

Vertalers

Luc Fautre
Constant Kockelbergh
Jean Marquebreuck
Bernard Péters
Alain Pierret
Johann Vandenhaute

Oplage

10 000 exemplaren

Prijs

GRATIS voor de leden van
K.L.B.P.
€ 15,00/jaarabonnement

Volgend nummer

Belgaphil nr. 47 verschijnt op
15 juli 2017.
Om onder de beste voor-
waarden gepubliceerd te
worden dienen uw teksten
en mededelingen uiterlijk op
1 mei 2017 toe te komen op

de redactie:

Redactie Belgaphil,
p/a Ivan Van Damme
Vijverstraat 19, B-9881 Bellem
**E-mail: naviemadnav@
skynet.be**
en Michel Fivez, E-mail:
michel.fivez@telenet.be

Verantwoordelijkheid

Iedere auteur blijft steeds ver-
antwoordelijk voor de inhoud
van zijn artikel.

URL: www.klpb.be

Dagelijks Bestuur - K.L.B.P.

Op zaterdag 14 januari werd door de aanwezige beheerders/bestuurders van de K.L.B.P. het nieuwe Dagelijks Bestuur gekozen. De gegevens van de personen die de verschillende functies in de periode 2017 t.e.m. 2021 zullen waarnemen, werden hieronder samengebracht.

Functie	Contact
Bondsvoorzitter	Van Damme Ivan Vijverstraat 19, B-9881 Bellem • 09 374 17 38 naviemadnav@skynet.be
Eerste ondervoorzitter en ondervoorzitter voor Wallonië	Caprasse Hubert Route de Becco 39, B-4910 Theux • 087 53 11 04 hubert.caprasse@skynet.be
Ondervoorzitter voor Vlaanderen	Van Der Haegen Filip Dam 38, B-8870 B-lzegem • 051 30 85 09 vdhaegen.f@myonline.be
Secretaris-generaal	De Vos Rudy Naamsesteenweg 413 / 0103, B-3001 Heverlee • 0486 92 96 52 rudy.devos2@telenet.be
Algemene Penningsmeester	Duhamel Robert Avenue des Erables 14, B-1420 Braine l'Alleud • 02 384 34 98 robertduhamel10@yahoo.fr

Ivan Van Damme: *Bondsvoorzitter*

Ik werd geboren halfweg de 20ste eeuw. Mijn vader verzamelde postzegels van Nederland en Frankrijk. Door die microbe was ik als jongeling niet gebeten. Eens getrouwd met twee “vaders” als postzegelverzamelaars begon het toch te kriebelen. Nadat ik begonnen was met Belgische toeristische postzegels, ging ik al gauw de thematische toer op. Mijn eerste verzameling heette “Nobelprijswinnaars”, een onderwerpverzameling, maar na de afschaffing van deze discipline werd het al gauw “De nalatenschap van Alfred Nobel”

Begin jaren tachtig werd ik van bij de aanvang voorzitter van Themafila, een onderafdeling van Themaphila (de spelling goed bekijken hé). Tien jaar lang was ik medeorganisator van de “Weekends van de Thematische filatelie” in Wetteren. Na 10 weekends was het genoeg geweest.

Het voorzitterschap van Themafila duurde niet heel lang. Mindere medewerking en gezondheidsperikelen (maagbloeding) maakten al gauw dat ik ontslag diende te nemen. Geen enkele “officiële” functie (voorzitter, ondervoorzitter, secretaris of penningmeester, zelfs geen bestuurslid bij een kring) hielden me tegen om, na het ontslag van een medestander-thematieker, beheerder te worden voor Oost-Vlaanderen bij de landsbond. Enkele jaren later vroegen de provinciale beheerders me om mijn kandidatuur in te dienen als ondervoorzitter voor Vlaanderen. Het lukte. Ik “diende” nog een jaar onder de deskundige leiding van Marcel Van der Mullen om daarna Eddy Van Vaeck gedurende vijftien jaar bij te staan als ondervoorzitter voor Vlaanderen.

In 2004, mocht ik na een enquête, proberen ons “Bondsblad” te vervangen door iets nieuws. Het “Bondsblad New Style” werd in 2006 “Belgaphil”. Marcel Van der Mullen had me steeds gezegd dat het niet zou lukken. Dit maakte de uitdaging des te groter. We zijn aan onze twaalfde jaargang toe!

In 2012 werd ik voorzitter van het organisatiecomité van Temsifil en in 2014 en 2016 coördinator voor de landsbond van de nationale tentoonstellingen Brabantphil 2014 en Westfila.

Eind 2015 werd er in het toenmalige dagelijks bestuur voor het eerst gesproken over de opvolging van Eddy Van Vaeck, onze toenmalige voorzitter. Ik was pas gestopt met werken. Pensioen vind ik een lelijk woord, maar dit tussen haakjes. Na meer dan 47 jaar mocht dat wel. Nooit was ik mijn verantwoordelijkheid als gedelegeerd bestuurder van een 15-tal vennootschappen uit de weg gegaan. Wanneer

men dan door “bepaalde mensen” gevraagd wordt -want dat is het, “men wordt gevraagd zijn kandidatuur te stellen als voorzitter van de KLBP,” dan houdt je eerst de boot af, waarna je toch de stap waagt en je je kandidatuur stelt. Ondertussen was ook de allernieuwste discipline “Prentbriefkaarten” gelanceerd. Een verzameling over mijn dorp, Bellem, wilde ik graag tentoonstellen en dat lukte. Nu werk ik aan een verzameling prentbriefkaarten over “1 April-Aprilvissen”. Meer dan 2.000 prentbriefkaarten zullen het moeilijk maken om daar iets deftig uit te destileren. Maar eerst ben ik voorzitter van de landsbond en zal ik me ten dienste stellen van alle Belgische verzamelaars.

Hopelijk kan ik die taak met succes gedurende vijf jaar tot een goed einde brengen. Ik beloof alvast mijn uiterste best te doen.

Uw dienaar,
Ivan

Hubert Caprasse: *Eerste ondervoorzitter en ondervoorzitter voor Wallonië*

Tot het einde van mijn universitaire studies heb ik achtereenvolgend in Luik en Hoei gewoond. Na een verblijf in Frankrijk en daarna in Zwitserland (in het Europees Centrum voor Nucleair Onderzoek), ben ik terug naar België gekomen en ben ik aangeworven geweest door de Luikse Universiteit als doctor in de fysica. Ik heb daar heel mijn carrière doorgebracht.

Sinds 1971 ben ik terug begonnen met filatelie en ben ik lid geworden van de Cercle Philatélique de l'Ourthe. Vrij vroeg werd ik lid van het bestuur als verantwoordelijke voor de verkopen. Ik ben bestuurder geworden van de K.L.B.P. tussen 1982 en 1985. Om professionele redenen heb ik deze functie moeten beëindigen.

Ik heb deze filatelistische activiteiten kunnen hervatten in 1998. Ik werd opnieuw tot bestuurder van de landsbond verkozen in 2005. Ik ben voorzitter geworden van de Cercle Philatélique de l'Ourthe eind 2006.

Ik was voorzitter van de nationale tentoonstelling LEODIPHILEX 2004. Ik heb tevens verscheidene provinciale en regionale tentoonstellingen georganiseerd, alsook twee symposia over traditionele filatelie. Mijn belangrijkste specialisatie is de studie van de Boudewijn-uitgiftes type Marchand. Mijn andere specialisatie betreft de studie van de postzegels en de postgeschiedenis van het Groothertogdom Finland.

In mijn functie als bestuurslid zal ik proberen alle initiatieven van de clubs te ondersteunen zowel in Wallonië als in de rest van het land, en zal ik helpen een kwaliteits-filatelic te bevorderen. ♣

Filip Van der Haegen: *Ondervoorzitter voor Vlaanderen*

Als jongste lid van het Dagelijks bestuur verzamel ik reeds meer dan 50 jaar onafgebroken postzegels. Ik begon als landenverzamelaar (Kongo) en via de Internationale wedstrijd Copernicus te Polen (1973) schakelde ik over naar thematische filatelie. Vanaf 1973 nam ik deel aan competitieve tentoonstelling (de toenmalige Junex-tentoonstellingen). In 1975 werd ik bestuurslid van de Koninklijke Philakring Roeselare (voorzitter vanaf 1992) en toen al begon ik me toe te leggen op luchtpost met betrekking tot Afrika.

Verdere bestuursfuncties werden opgenomen binnen Cojefil (de jeugdcommissie voor West Vlaanderen) en Aerofil, de Belgisch Nederlandstalige Luchtpostvereniging.

Deelnames aan nationale en internationale tentoonstellingen volgden de jaren daarop. Walter Major vroeg me in 1995 om jurylid te worden voor aërofilatelie en 7 jaar later volgde de erkenning als FIP jurylid.

Daarnaast jureer ik af en toe op nationaal vlak voor de discipline Open Klasse.

Mijn binding met de KLBP nam vanaf 2002 een vlucht, als nieuwe voorzitter van de provincie West-Vlaanderen; functie die ik nog steeds uitoefen. Vanaf 2006 werd ik medewerker aan Belgaphil en het jaar daarop adjunct secretaris van de landsbond. Na het overlijden van Walter Major volgde in 2012 de verkiezing tot Nationaal commissaris voor Aëro. Vorig jaar nam ik het voorzitterschap waar van de nationaal competitieve tentoonstelling Westfila 2016.

Sinds meerdere jaren ben ik lid van diverse Belgische en buitenlandse kringen alsook van de Belgische Academie voor Filatelie. Op die manier leer je veel filatelisten kennen en kun je heel wat kennis opdoen uit hun publicaties. Dit zal verder goed van pas komen als nieuwe ondervoorzitter voor Vlaanderen. ❀

Rudy De Vos: *Secretaris-generaal*

Op de vergadering van de Raad van Bestuur van de K.L.B.P. – F.R.C.P.B. van 14 januari 2017 werd ik verkozen tot secretaris-generaal. Ik ben Rudy De Vos, sinds 1976 gehuisvest in Vlaams-Brabant. Graag wil ik alle leden van de vereniging leren kennen en daarom start ik alvast met wat meer te vertellen over mezelf.

Mijn filatelistisch leven startte meer dan 25 jaar geleden in de postzegelvereniging K.V.B.P. – Afdeling Leuven, waar ik mij vanaf de eerste dag engageerde voor een vacante bestuursfunctie en waar ik quasi alle taken, die horen bij een goed draaiende vereniging, uitgevoerd heb.

Waar deze interesse in de filatelie dan zo plotseling vandaan kwam? Het antwoord hierop is heel eenvoudig. Mijn zoon was reeds enige tijd lid van de K.V.B.P. club te Leuven en ik ging er dan ook van uit dat dit lidmaatschap geen bevestiging was. Ik was er ook absoluut van overtuigd dat een hobby van een jeugdige persoon, zonder actieve ouderlijke steun, weinig of geen kans tot slagen heeft. Mijn besluit stond vast: ik zou mijn zoon en zijn mama, die ondertussen ook lid was geworden, hierbij actief steunen en helpen.

Na een jaar verzorgde ik voor het lokale tijdschrift het eerste clubbericht en enige tijd nadien begon ik aan artikelen voor meerdere tijdschriften, waaronder K.V.B.P. – Afdeling Leuven, Studiekring Koning met Helm, K.F.K.L. en De Postzegel. Ik verzorgde eveneens het secretariaat bij K.V.B.P. - Afdeling Leuven, bij de Studiekring Koning met Helm en bij K.L.B.P.- Brabant. Bovendien droeg ik mijn steentje bij aan de jaarlijkse organisatie van de lokale postzegelbeurs te Leuven en de nationale filatelistische tentoonstellingen Bruphila '99 & '06 en Brabantphil14.

Rond 1995 begon ik mij voor het eerst te interesseren voor een Belgische uitgifte : de Bevrijdingszegels uit 1919-1920. Met een belangrijke hoeveelheid materiaal i.v.m. Belgische aantekenstrookjes werd een verzameling opgezet waarbij 'Het officieel Postboek van België 1995' de leidraad was.

Vanaf midden 2008 had ik meer tijd om de verzameling "Victoria van het Britse Rijk" en die "koningenverzamelingen" waar beide wereldoorlogen ter sprake komen, beter te documenteren en op bladen te monteren. Verzamelingen van oudere Belgische uitgiften, plaatstudies en afstemelingen werden opgestart of herwerkt en eveneens op tentoonstellingsbladen bevestigd.

Ik nam met de Belgische Rode Kruiszegels van 1914 vanaf 2009 enkele keren deel aan competitieve tentoonstellingen. Intussen bleef ik actief in de K.L.B.P. regio Brabant en bij de filatelistische internetclub F.I.L. van Leuven waar ik sinds 2008 de website verzorg. In de nieuwsbrieven plaatste ik filatelistische artikels; andere teksten vonden de weg naar het FNIP-Nieuws en Belgaphil.

Enkele jaren geleden vroeg het bestuur van de K.V.B.P. – Afdeling Leuven opnieuw om mijn inbreng in de clubwerking en werd ik er met een onderbreking van 6 jaren opnieuw tot voorzitter verkozen. Rond die periode kondigde zich ook mijn pensionering aan. Mee door de luxe van die extra vrije tijd, wou ik mij blijven engageren op regionaal gebied. Met mijn gedrevenheid betekenden de vacatures op nationaal vlak een duw in de rug om mij te engageren voor een functie met inhoud. Gezien mijn jarenlange betrokkenheid bij de organisaties in filatelistische middens en gezien mijn professioneel verleden, waarin het jarenlang treffen van regelingen en maken van afspraken voor en met een grote groep, een belangrijk punt was, ben ik overtuigd het nationaal secretariaat van de K.L.B.P. te kunnen dragen en op die manier bij te dragen tot de toekomst van de filatelie.

Met filatelistische groet en tot later. ❀

Léon Poncé: *Adjunct secretaris-generaal*

Filatelist zijnde sinds mijn kindertijd, wendde ik mij tot de postwaardestukken van België, beïnvloed in deze keuze door Raymond Marler en Dr. Stibbe.

Het gebied is echter vrij groot, en zodoende heb ik me gespecialiseerd in de adreswijzigingspostwaardestukken. Met deze verzameling nam ik een paar keer deel aan tentoonstellingen met wedstrijd karakter.

In 1975 nam ik van Raymond Marler en Robert Van Compernelle het bestuur over van de

"Postzegelvereniging van de Spaarbanken", ze is sindsdien uitgegroeid tot de "BNP Paribas Fortis Philatelic Club".

Sinds 1980 ben ik secretaris-generaal van UCPRB, Vereniging van Filatelistische verenigingen van het Brussels Gewest.

In de jaren '80 - '90, was ik ook Provinciaal Commissaris voor de Dag van de Postzegel in Brabant.

Ik nam ook een aantal functies aan in verschillende filatelistische clubs van Waals-Brabant. ❀

Robert Duhamel: *Algemene penningmeester*

Het starten met verzamelen van postzegelverzamelen op 11-jarige leeftijd stond me toe om mezelf te verbeteren in mijn academische studies en mijn verzamelingen te ontwikkelen.

In 1968 werd ik stichtend lid van de Filatelistische Club Brainois en momenteel president.

Ik was ook organisator van talrijke prestigieuze tentoonstellingen, bijvoorbeeld: voor de Olympische Spelen van 1980, met deelname van Gaston Reiff, eerste medaillewinnaar Belgische goud in de atletiek in 1948 in Londen, Antarctica tentoonstelling in 1997 in aanwezigheid van

Gaston de Gerlache en in 2015 in samenwerking met de ABA (Academie Belge/Belgische academie) voor de 200ste verjaardag van de slag van Waterloo.

In 1972, op verzoek van Dr. Jacques Stibbe, ben ik toegetreden tot het team Pro Post in het organiseren van grote tentoonstellingen.

In 1981 werd ik medeoprichter van de European Association of Filatelie «EuroPhila».

In 1983 won ik een medaille voor National Filatelistische Verdienste.

Momenteel ben ik provinciale penningmeester van Brabant, de Federale Penningmeester en tevens vertegenwoordiger van KLBP en penningmeester bij Bephila. ❀

Johann Vandenhoute: *Adjunct penningmeester*

Ik sloot me aan bij de postzegelkring 'De Posthoorn' te Strombeek-Bever in 1983 en kwam enige jaren later in het bestuur om een bestuurslid te vervangen die overleden was, sindsdien heb ik steeds het tijdschrift 'Filatelia' uitgegeven. Sinds 1988 begon ik me in thematisch filatelie te interesseren en startte ik de verzamelingen computers, chocolade (1996) en Edelweiss (2000), en dit dankzij mijn mentor wijlen Florent Coenen.

Mijn beste resultaten op competitief vlak behaalde ik met mijn verzameling computers; Goud te New York (FIP-2016) en Seoul (FIP-2014). Met de verzameling chocolade; Groot Vermeille te Parijs (FEPA-2014) en goud te Temse (Nationaal-2012). De Edelweiss verzameling behaalde Goud te Luxphila (Nationaal-2008). In totaal hebben mijn verzamelingen al aan 36 tentoonstellingen met competitief karakter in het binnen- en buitenland deelgenomen.

Stap voor stap ben ik me steeds meer gaan engageren voor: Themaphila bestuur (1999), Comité Brabant (2003) en KLBP (2005).

Medaillewinnaar National Filatelistische Verdienste in 2009. Ontving de Prijs E.H.De Troyer te Bruphila in 1999 (1e laureaat).

Betrokken bij de organisatie van verschillende tentoonstellingen: Bruphila'06, Brabantphil'14, regionale Wetteren 2015 en 2005

Momenteel voorzitter en penningmeester Themaphila, ondervoorzitter & adj. penningmeester Comité Brabant, adj. penningmeester KLBP, penningmeester & animator/coach Ke.The.Fil, redactie Filatelia van postzegelkring De Posthoorn uit Strombeek-Bever en ook provinciaal commissaris thematische filatelie te Brabant. ✿

Op vraag van verschillende inrichters van Regionale / Nationale tentoonstellingen gelieve hierna een samenvatting van het algemeen tentoonstellingsreglement te vinden.

Voor meer details zie eveneens - K.L.B.P. Vademecum 2013.

Het provinciale comité dat een tentoonstelling wenst te organiseren, dient dit schriftelijk aan te vragen bij de Voorzitter van de Raad van Bestuur van de K.L.B.P. De vraag wordt onderzocht door de Raad van Bestuur, die al of niet zijn goedkeuring kan verlenen. Het is het provinciale comité van de betrokken regio dat de tentoonstelling toewijst aan een kring uit haar provincie.

Voor elke nationale tentoonstelling wordt een coördinator aangesteld door de Raad van Bestuur van K.L.B.P.

Voor een regionale tentoonstelling wordt deze aangeduid door het provinciale bestuur waartoe de organiserende kring behoort. Die coördinator moet het organisatie comité en de Raad van Bestuur voorlichten en toezien dat alle reglementen worden nageleefd.

Het organisatiecomité dient, na goedkeuring van de aanvraag, zo vlug mogelijk contact op te nemen met de commissaris voor tentoonstellingen (Jozef Ghys) en met de commissaris voor juryzaken (Robert Lisabeth). De nodige gegevens over plaats, datum en disciplines dienen ter beschikking gesteld te worden.

De lijst der inzendingen dient tijdig (minstens één maand voor de opening van de tentoonstelling) door de secretaris van het organisatiecomité toegezonden te worden aan de betrokken nationale commissarissen van de filatelistische disciplines en aan de commissarissen voor tentoonstellingen en juryzaken.

Het is de plicht van het organisatiecomité de tentoonstelling in brede kring bekend te maken. Tevens dient een bijzonder tentoonstellingsreglement opgesteld te worden. (eventueel te bekomen bij de national commissaris voor tentoonstellingen) De lijst met bekroningen dient na de beoordeling zo vlug mogelijk gepubliceerd te worden en naar de beide genoemde commissarissen en naar de redactie van Belgaphil gezonden te worden.

Het organisatiecomité dient voor de juryleden de nodige faciliteiten ter beschikking te stellen zodat zij hun taak behoorlijk kunnen vervullen. De jury bladen (te bekomen bij de nationale commissaris voor tentoonstellingen) dienen voorhanden te zijn.

Overzicht van het aantal vlakken van 16 bladen A4 voor de verschillende tentoonstellingen.

Volwassenen:

• Tentoonstelling met beginnersklasse	Min 2	Max 4
• Regionale competitieve tentoonstelling	Min 3	Max 8
• Nationale competitieve tentoonstelling*	Min 4	Max 8
• Internationale tentoonstelling FIP-FEPA	Min 5	Max 8

(*) Voor internationale tentoonstellingen komen alleen die inzendingen in aanmerking die op een nationale tentoonstelling ten minste verguld zilver behaald hebben en die ten minste 80 bladen bevatten of deze die op een vorige internationale tentoonstelling ten minste brons behaald hebben.

Nationaal Commissaris voor Tentoonstellingen
Jozef Ghys ✿

Charlotte Soreil: provinciaal commissaris voor de Jeugd (prov. Luxemburg)

Het beeld van het kind gedurende de "Groote Oorlog" aan de hand van prentbriefkaarten

▲ Postzegel afkomstig uit het pamflet

"1915, La Grande Guerre - A l'arrière du front ..."
(1915, De Groote Oorlog - Achter het front ...)

Toen in 2013 in alle media een campagne werd gelanceerd om de 100ste verjaardag van de herdenking van de Groote Oorlog voor te bereiden heb ik gedacht dat het nuttig zou zijn dat ik deze historische evenementen zou voorleggen aan de jeugd die ik in het kader van de filatelistische bijeenkomsten ontmoette. Hoe zou ik hun interesse kunnen wekken? Met beelden die hen direct zouden aanspreken, namelijk documenten uit die tijd die het leven van kinderen honderd jaar geleden uitbeeldden. Prentbriefkaarten waren voor mij ideaal om dit objectief te bereiken.

In het begin van de 20ste eeuw is de maatschappij in volle verandering, de vormen van communicatie evolueren. Geen TV, geen of weinig telefoon noch GSM... maar briefwisseling, veel briefwisseling. Prentbriefkaarten werden bij uitstek zeer populair. Van welke oorsprong ook, zullen zij als ondersteuning van de propaganda dienen gedurende de Groote Oorlog.

Gedurende deze periode werd het beeld van het kind uitgebreid gebruikt in de afbeelding van de oorlog door de meeste oorlogvoerende landen. In Frankrijk werd propaganda ondersteund door de "heroïsche" waarde van de kinderen, zij die men in 1915 "afstammelingen van soldaten (Poilus)" noemde naar analogie met de soldaten die in de loopgrachten vochten.

Francisque POULBOT, tekenaar van de prentbriefkaart, heeft zijn tekeningen gepubliceerd in de pers vanaf 1900. In 1914 vertrok hij naar het front en werd ontslagen het jaar nadien. Gedurende de Groote Oorlog tekende hij patriotische affiches en kaarten wat hem huisarrest bezorgde gedurende de Tweede Wereldoorlog.

Prentbriefkaart Gedrukt in Parijs, "Franse Dag voor Nationale Hulp" onder briefomslag verstuurd ►

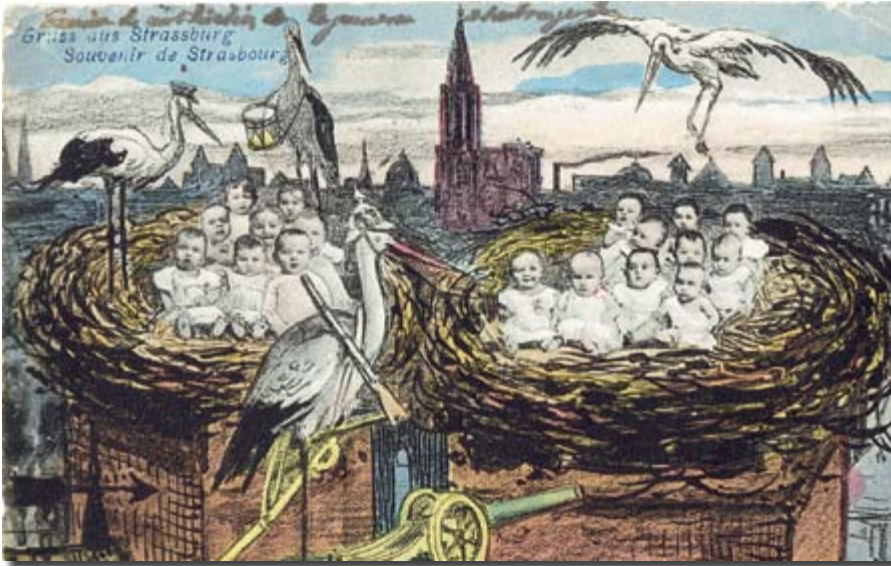
De prentbriefkaarten gebruiken zowel fotografie, tekeningen en karikaturen. Gedurende de Groote Oorlog blijkt de zwart-wit fotografie het best de realiteit van de oorlog weer te geven: verwoeste dorpen, militaire parademarsen, enz..., terwijl de gekleurde foto's en de tekeningen de oorlog in haar dagelijkse actualiteit tonen, of als publicitair argument. De prentbriefkaart vertegenwoordigt een uitzonderlijke documentatie daar ze als visueel medium voor iedereen toegankelijk is. Gedurende de Groote Oorlog werden honderdduizenden kaarten uitgegeven. Ook persoonlijke kaarten, zoals foto's genomen door soldaten, werden als postkaart verstuurd.

Vóór 1914

Sinds de vrede van Munster in 1648 is de Elzas Frans grondgebied geworden. De inlijving van deze provincie door Frankrijk gebeurde zeer langzaam. Het objectief van de Pruisische Kanselier Bismarck in 1866, is Frankrijk te dwingen de oorlog te verklaren aan Pruisen, om zo Elzas-Lotharingen in te lijven onder het mom van het Duits Nationalisme. De vijandelijkheden starten op 2 augustus 1870. Op het einde van de oorlog in 1871 wordt Elzas-Lotharingen gedurende de vredesonderhandelingen bijgevoegd aan het Duitse Rijk.

◀ Gelopen prentbriefkaart (17-07-1903) van Strasbourg (Strassburg) naar Le Mans (Sarthe, Frankrijk). Bij het zien van deze Duitse prentbriefkaart, bestaande uit een montage van een tekening en foto's van zuigelingen, beseft men dat de oorlog van 1870 nog altijd in alle geesten aanwezig is: de overwinnaars houden eraan te tonen dat in het land der ooievaars hun troepen reeds vernieuwd en goed bewaakt zijn. De tekening van deze kaart is een voorloper van de Franse patriottische prentbriefkaarten met kinderen genaamd "kinderen van soldaten".

Prentbriefkaart in militaire franchise verstuurd met de stempel van de Commandant Kapitein. ▶

Verstuurd te Thaan-les-Vosges op 10-09-1914 naar Saint-Etienne.

Deze prentbriefkaart, een gekleurde foto, stelt een lachend meisje voor, dat blijkbaar gelooft in een veelbelovende toekomst, een beetje zoals de inhoud op de achterkant van de kaart: "... Ik denk binnenkort terug te keren, daar de "Moffen" een rammeling krijgen (...)
Tot binnenkort en leve Frankrijk."

1914: Het begin van de oorlog, daarna de exodus

Bij het begin van de oorlog zijn de meesten ervan overtuigd dat deze van korte duur zal zijn. De eerste postkaarten die verstuurd werden door de soldaten die dicht bij het front zijn, weerspiegelen niet de harde realiteit van de oorlog met haar doden en gewonden, en de dorpen door obussen vernield.

Het duurde niet lang of de oorlog waarvan iedereen dacht dat die niet lang ging duren, liet haar ware gelaat zien; op de eerste kaarten schreef men "de oorlog van 1914", daarna "de oorlog van 14-15". Getekende kaarten met verschrikkelijke scènes zullen dienen als "historische" documenten en propaganda voor de bevolking.

Hierna de teksten op de voorkant gedrukt van deze twee kaarten:

*"de oorlog van 1914 – de wreedheid van de Duitsers.
Duitsers doden een kind van zeven die hen bedreigde met zijn houten geweer
(augustus 1914)."* ▶

*"Een Franse jongen, die de Pruisen gingen neerschieten in aanwezigheid van minderjarigen en een gewonde sergeant, werd door de Duitse kapitein gedwongen een geweer te nemen en te schieten op de sergeant indien hij in leven wou blijven. De jongen mikte op de sergeant maar draaide zich plots om en schoot de barbaarse kapitein neer. Neergeschoten door het vuurpeloton, stierf de jongen als een held, hij was slechts veertien.
Zijn naam was Emile Desprès."* ▶

◀ Foto-postkaart uitgegeven in Frankrijk; gelopen in de Charente; verstuurd op 22-11-1914.

1914 . . . Vluchtelingen uit Antwerpen aan de Nederlandse grens.

Tekst geschreven op de voorkant door een bezorgde moeder aan haar dochtertje om haar aandacht te trekken: "Kijk naar deze kleine kinderen: die zijn minder gelukkig dan jij, wees lief."

De eerste foto-postkaarten getuigen van het onheil dat de burgerbevolking trof. Vele vrouwen, kinderen en mannen te oud om nog wapens te dragen bevinden zich in ballingschap...

Kan men ongevoelig zijn bij het zien van zo'n angst? Het binnentreden van de Duitse troepen in België is gekenmerkt door geweldplegingen op de burgerbevolking. Deze "wreedheden", snel aangeklaagd en overdreven, samen met de schrik voor de verwoestingen, veroorzaken het vertrek van anderhalf miljoen Belgen naar Nederland, Frankrijk en Groot-Brittannië. Ook de burgers uit het noorden van Frankrijk, de herinnering aan 1870 indachtig, doen hen beslissen veiliger oorden op te zoeken.

◀ Foto-postkaart uitgegeven in Parijs, L. Lapina. "Europese oorlog van 1914". Vaderlands-lievende uitgifte. Gelopen in Frankrijk. Gedrukte tekst op de voorzijde in het Frans, Engels en Russisch: "Een oude vrouw met haar kleindochter dakloos in Oostende."

Foto-postkaart uitgegeven in Frankrijk. Gedrukte tekst op de achterkant: ▶

"De ongelukkige Belgen hebben alles achtergelaten: hun huis, hun haar, hun kleren, hun gewoonten (. . .). De kleinsten, niet in staat om te lopen, werden op karren geladen, getrokken door honden."

Naast de uittocht en de schrik, betekende dit voor de kinderen niet alleen het weeshuis maar vooral honger.

Voor de kinderen die hun vader in de strijd verloren hadden, of ook hun ganse familie in totaal verwoeste dorpen, werden instellingen gebouwd waar de wezen in gemeenschap konden leven. Het doel ervan was deze kinderen op te leiden zodanig dat ze een beroep konden vinden eens ze meerderjarig werden. Sommige wezen werden aangenomen door verre familie.

▲ Foto-postkaart uitgegeven in Frankrijk (L.C.H.Paris). Niet gelopen. Gedrukte tekst op de voorkant: De oorlog van 1914 – L.C.H. Paris "Kinderen gered door Belgische soldaten in de omgeving van Mechelen."

▲ Foto-postkaart uitgegeven door J. Messiaen, Doornik. Niet gelopen.
Gedrukte tekst op de voorkant: de Werken van Don Bosco – Doornik
“Een groep oorlogs-weeskinderen”

Foto-postkaart uitgegeven in Frankrijk. Gelopen in Frankrijk (29-01-1915) ▲
Gedrukte tekst op de voorkant in het Frans en in het Engels: “1914...
Soldaten verdelen een deel van hun levensmiddelen.”

Tijdens de Grote Oorlog was de voedselvoorziening van de kinderen een grote bezorgdheid van allen. Zoals op vorige beelden getoond, sinds het begin van de vijandelijkheden, tonen vele prentbriefkaarten Franse of Duitse soldaten die hun maaltijd delen met verwaarloosde kinderen in de omgeving van hun kwartieren.

Om de bevolking op te beuren verschijnen er prentbriefkaarten die soldaten tonen die hun maaltijd met straatarme kinderen delen.

▲ Foto-postkaart uitgegeven in Frankrijk en verstuurd vanuit Chalons-s-Saône. Gedrukte tekst op de voorkant: “Chalon-s-Saône, gedurende de campagne van 1914. Niemand jaloers!!... Iedereen eet uit de gamel.”

Op de achterkant, tekst door een vrouw geschreven aan haar broer op 1-10-1914: Lieve broer ik heb zojuist je kaart ontvangen (...). De kinderen die je ziet, wij zien ze 's morgens en 's avonds (...). Soms gaan we kijken naar de voedselbedeling. De soldaten zijn zeer vriendelijk met hen (...).”

Hetzelfde gebeurde met de Duitse propaganda. Zij profiteert ervan om van haar kant beelden te tonen van Duitse soldaten die zich ontfermen over de arme kinderen en hun middagmaal met hen delen... Vooral na de vele misdaden gepleegd door het Duitse leger onder de burgers, waaronder ook vrouwen en kinderen, tijdens de eerste dagen van het conflict, was het belangrijk om te tonen dat hun soldaten niet de monsters waren die de geallieerde propaganda wou doen uitschijnen.

◀ Foto-postkaart uitgegeven door J. Manias & Cie te Strasbourg en in militaire franchise verstuurd op 9-08-1915. “Die Feldgrauen teilen ihr Mittagessen mit armen Kindern (bei St. Kreuz).” Foto-postkaart verstuurd vanuit Ste Croix-aux-Mines (Elzas-Lotharingen) naar Duitsland.

Sinds het begin van de oorlog werd in België een programma van spijsuitdeling ingevoerd: het legde de nadruk op het belang van gratis voeding voor kinderen tussen 2 en 17 jaar en dit gedurende het schooljaar, de kerstvakantie en zon- en feestdagen. Ook in Frankrijk, hoewel er slechts een klein deel van het grondgebied bezet was, hebben religieuze en liefdadigheidsinstellingen aandacht geschonken aan de voeding van de kinderen.

◀ Getekende prentbriefkaart uitgegeven in Parijs L. Lapina.
 "Europese Oorlog van 1914" vaderlandslievende uitgave
 Heeft in Frankrijk gelopen, van Parijs naar Arcueil-Cachan, 6-12-1915.
 Geschreven tekst op de voorkant in het Frans, Engels en Russisch:
 "Uitdeling van soep te Belleville".

In de niet-bezette zone dient het kind-soldaat de propaganda

Foto-postkaart uitgegeven in Frankrijk (Epinal) ▶
 Onder omslag verstuurd vanuit Epinal op 1-07-1917
 Gedrukte tekst op de voorkant in het Frans:
 "Maneuver van kindsoldaten"

Het beeld van het kind zal gedurende de ganse oorlog de propaganda dienen. De kinderen zijn zowel het slachtoffer van de echte oorlog als acteur van een denkbeeldige oorlog...

Verscheidene prentbriefkaarten tonen kleine jongens 'oorlogje spelen' met zowel echte als denkbeeldige wapens.

Foto-postkaart uitgegeven door A. Biebuyck.
 Onder omslag verstuurd vanuit Merville (Frankrijk, Nord
 Pas-de-Calais) op 23-06-1915.
 Gedrukte tekst op de voorkant in het Frans en in het Engels:
 "Ik ben een mitrailleur zoals papa."

Kinderen mogen niet uitgesloten worden van het conflict, maar integendeel, ze moeten eraan deelnemen, daar het voor hen is dat men deze oorlog voert, opdat de wereld waarin ze zullen leven voor altijd bevrijd zou zijn van een verwoestende oorlog.

wordt vervolgd...

Agenda, Info en Mededelingen

De **Postzegelclub Breughel Asse-Zellik** organiseert op zaterdag **8 april 2017** de **12de filatelistische ruilbeurs** van 10 tot 16 uur en een thematische contactdag van 10u30 tot 12 uur, in samenwerking met Themaphila in Cultuurzaal Den Horinck, Noorderlaan 20, 1731 Zellik. Toegang gratis en ruime parking, op korte afstand van bus en treinstation van Zellik. Inlichtingen ruilbeurs: Pauwels Yves - 0475.81.88.99, e-mail: yves.pauwels6@telenet.be Tafelreservatie ruilbeurs: Nevens Jean-Marie, e-mail: jm.nevens@skynet.be Inlichtingen thematische contactdag: Johann Vandenhoute, e-mail: vandenhoute.johann@skynet.be

---

Le samedi **29 avril 2017**, le cercle **Phila Culture d'Evere** organise de 9h00 à 16h00 sa **17e bourse d'échanges** dans la salle "Concordia", Avenue Henri Conscience 158 à 1140 Bruxelles (Evere) à droite de l'Eglise Notre-Dame. Entrée gratuite, parking gratuit, accessible aux personnes à mobilité réduite. Renseignements : Mme Gerard-Tomassi – 02/726.67.32

Dag van de Filatelist - 17de editie - organisatie V.W.P.K. op zaterdag **29 april 2017** in "Het Brouwerijtje" Fa. Maselis, Kaaistraat 19 in Roeselare. Programma: **13u**: deuren open - **14u15**: Dr. Guy Coutant-Fiume - **15u15**: Hubert De Belder, Geïllustreerde portvrijdomkaarten WO I - **16u**: Receptie en mededeling uitslag bekerwedstrijd - **18u30**: Gezellig samenzijn met maaltijd aan een democratische prijs. Doorlopend: uitzonderlijke tentoonstelling van ca. **30 kadervlakken** en tentoonstellingdeelnamen "Bekerwedstrijd Frans Danneels".

Op zaterdag **6 mei 2017** van 10.00 tot 17.00 uur houdt de **Koninklijke Antwerpse Postzegel Centrale** in zaal 1 van 't Parkse, Edegemsestraat 26 te 2640 Mortsel een **filatelistisch evenement** met als motto "Thematische filatelie en digitale evolutie" dit ter gelegenheid van haar 65-jarig bestaan. Toegang is gratis en elke bezoeker ontvangt een uniek geschenk! Alle Info kan u bekomen via K.A.P.C@telenet.be of vindt u op onze website www.kapc.be

---

De **Postzegelkring Sint-Gillis Dendermonde** organiseert zijn **26ste nationale ruilbeurs** op **27 mei 2017** in het Parochiaal Centrum "Gildenhuis", Otterstraat 124 in 9200 Sint-Gillis Dendermonde. Openingsuren: van 9u00 tot 18u00 - inkom gratis. Inlichtingen: Frans Gillis, Baasrodestraat 16 in 9280 Lebbeke - tel. 052 41 30 57 en Roger Van der Veken, Sleutelbloemlaan 3 in 9200 Dendermonde - tel. 052 22 17 45.

Philcolux Association Luxembourgeoise de la Pilatélie Thématique organise **Exphimo 2017** - 59e édition du **3 au 5 juin 2017** du Salon philatélique à participation internationale au Centre Sportif 'Roll Delles', Avenue des Villes Jumelées à L-5612 Mondorf-les-Bains (Luxembourg). Samedi 3 juin 2017 à 10 h: ouverture officielle de l'exposition. Dimanche 4 et lundi 5 juin 2017: ouverture de l'exposition de 10h à 18h au public.

L'**Association Philatélique de Fleurus** organise les **samedi 10 et dimanche 11 juin 2017**, de 9h à 17h, sa **Grande Bourse Toutes Collections** laquelle se tiendra dans la salle polyvalente de la Forêt des Loisirs, rue de Wangenies - Le Vieux Campinaire - à Fleurus. Vente de MyStamps, entrée gratuite, vaste parking. Renseignements: Président Mr. Serge Duez, tél. 0475 31 8017 - Trésorier Mr. Claude Traban, tél. 071 38 77 19.

De **Koninklijke Postzegelkring van Oostende** organiseert op zondag **25 juni 2017**, van 9u tot 15u, zijn **jaarlijkse nationale ruilbeurs** in de PAX, Schilderstraat 5 in 8400 Oostende. Filatelie en postkaarten - toegang gratis. Info: Robert Lisabeth tel. 059 50 31 09 - e-mail: lisabeth.robert@gmail.com

---

Voorverkopen - 2017 - Préventes

21.10 De Grote Oorlog - Op de Hoge Venen - Maskers uit Tervuren - De eindejaarszegel/La Grande Guerre - Dans les Hautes Fagnes - Les masques de Tervuren - Timbre fin d'année
Regionale tentoonstelling met wedstrijd karakter Oost- & West-Vlaanderen

Plaats - Lieu

Organiserende kring - Cercle organisateur: 933 Filatelisten Vriendenkring Brielen - 911 Postzegelclub „Yper“

CC Den Briel - Brielenstraat 3, 8900 Ieper

Dhr. Vanhove Gregory, Toekomstlaan 7, 8940 Wervik - 0485 95 26 19 gregoryvanhove@hotmail.com

Als gevolg van een zetfoutje in de bladspiegel is het laatste deel van de tabel van de voorverkopen weggevalen. Hierboven vindt u het ontbrekende stuk. Onze excuses daarvoor.

Suite à une faute de mise en page, la dernière partie du tableau des préventes n'a pas été publiée.

Veuillez trouver ci-dessus l'annonce manquante. La rédaction vous présente ses excuses pour cette omission.

De **Postzegelkring van Ter Hulpe** organiseert op zaterdag **8 juli 2017** van 9 tot 15 uur zijn **34ste Ruilbeurs Filatelie en Marcofilie**.

Zaal: LES COLIBRIS – Rue des Combattants, 112 à 1310 LA HULPE

Infos : Constant Kockelbergh, Avenue des Cerisiers 21 à 1330 Rixensart – 02/653.86.18 – constant.kockelbergh@skynet.be

De **Cercle Royal Philatélique de Gembloux** organiseert zijn **4de Voorverkoop** van postzegels 2017 op zaterdag **19 augustus 2017** van 9u tot 16u in de zaal “Espace ORNEAU” Chaussée de Namur 32 in 5030 Gembloux (E 411 Uitgang 11) – Vrije ingang.

*Uitgiften : (van 10 U tot 15 U) De universiteit gisteren en vandaag (200 jaar U Gent en U Luik) - Kinky & Cosy onder stroom (Jeugdfilatellie met Nix) - Zeeleven in gevaar (Bedreigde zoogdieren uit de Noordzee) - Treindesign (evolutie van de trein in België) - Permanente postzegel rouw

*Tentoonstelling (moderne verzamelingen) * Ruilbeurs.

Inlichtingen : W. Monfils 010 / 65 95 06 bs132331@skynet.be

Mededeling

De Filatelistische Studiekring Oost-Vlaanderen (FISTO) heeft zijn 131e studie gepubliceerd. De studie is van de hand van Mark Bottu en behelst het eerste deel van een studie over Albert I met Képie: De vergeten uitgifte?; in dit eerste deel worden het ontstaan van de uitgifte en de postwaardestukken behandeld.

De studie telt 45 bladzijden en kost 6,00 euro, eventueel te verhogen met 2,37 euro voor verzending binnen België. Zij kan worden besteld door storting of overschrijving van dit bedrag op rekening nr. BE90 8906 8410 2332 van FISTO, Kollekasteelstraat 14, 9030 Mariakerke. Een bevestiging van de bestelling per e-mail wordt op prijs gesteld en voorkomt misverstanden (secretaris@fisto.be).

WEFIS studie 151 - De Buurtspoorweglijnen en hun stempels (deel 1)

De WEFIS studie 151 handelt over de Buurtspoorlijnen en hun stempels en is van de hand van de heer Hendrik Viaene. Deze studie verschijnt in twee delen.

Waar dezelfde auteur in de WEFIS studie 126 reeds het transport behandelde van goederen verzonden met tussenkomst van de buurtspoorwegen, beschrijft hij in deze en de volgende editie het resultaat van zes jaren verder onderzoek.

Een werk dat de verzamelaars van spoorwegdocumenten niet mogen ontbreken!

De studie telt 64 bladzijden.

De kostprijs van dit nummer bedraagt € 8,00 (+ € 2,00 portkosten / Europa op aanvraag) en is te bestellen bij de heer Robert Lisabeth, Heidebloemstraat 24 te 8400 Oostende. Rekeningnummer IBAN BE61 2800 4380 3217 - BIC GEBABEBB van WEFIS - 8400 Oostende, met vermelding WEFIS Studie 151.

Filip Van der Haegen:

100 jaar geleden: De Belgen *aan het* Tanganyika-meer

Het velletje van De Grote Oorlog dat op 12 juni 2016 verscheen heeft als gemeenschappelijk thema “*Het verzet*”. De zegel gewijd aan “De slag om Tabora” toont op de voorgrond een officier en op de achtergrond een watervliegtuig.

Deze zegel is ook weergegeven op het zwart/wit velletje dat in de catalogus van het Nationaal Kampioenschap voor Filatelie Westfala 2016 steekt .

Maar wat stelt deze postzegel precies voor?

Welnu, achter deze uitgifte steekt een ongelooflijke geschiedenis die voor velen van ons onbekend is gebleven, en die daarenboven sterk verbonden is met iemand afkomstig uit Kachtem, randgemeente van Roeselare.

Keren we terug in de tijd. Tijdens WO I hadden de Duitse koloniale troepen onder leiding van kolonel Von Lettow-Vorbeck van de stad Kigoma, gelegen aan het Tanganyika-meer een militaire vesting gemaakt. Kigoma was immers van strategisch belang, want dit was de eindhalte van de “Mittellandbahn”, de spoorweglijn die via Tabora verbinding maakte met Dar Es Salam aan de Indische Oceaan. Het was de ruggengraat voor de aanvoer van materiaal voor de Duitse verdediging in Duits Oost Afrika.

Een viertal oorlogsbodems, waarvan de “Graf von Götzen” met enkele kanonnen was uitgerust , vormden een onoverwinnelijk obstakel voor de Belgische koloniale troepen die onder leiding van kolonel Moulaert tevergeefs probeerden de stad Kigoma te veroveren via de westelijke oever van het Tanganyika-meer. Generaal Tombeur, bevelhebber van de Belgische koloniale troepen verzocht daarom op 15 juni 1915 om een bombardements-eskader. Het ministerie van Koloniën gevestigd in Le Havre stemde dit toe.

De opdracht werd op 21 november 1915 toegewezen aan commandant Albert De Bueger, een oud koloniaal en geëxperimenteerd piloot van watervliegtuigen. Daar de Franse autoriteiten de kans op slagen nihil beschouwden trok De Bueger naar London en bekwam er de volle medewerking. De Britten wilden immers hun belangen in Rhodesië/ Nyassaland maximaal beschermen tegenover een mogelijke Duitse invasie.

De keuze van de Bueger – die op de voorgrond van de nieuwe postzegel staat – viel op het water-vliegtuig Type Short. Hij stelde een ploeg bestaande uit drie piloten nl Lt. Orta, onderluitenant Aimé Behaeghe (geboren in Kachtem) en Castiaux; twee observatoren, drie mécaniciens en twee timmermannen.

Het watervliegtuig Short 827 had een motor van 150 PK en haalde een maximum snelheid van 125 km/uur. Het kon vier uur onafgebroken vliegen. Het had een laadvermogen van 1000 kg en was voorzien van een mitrailleur Lewis type 303.

Vier Shorts met hun respectievelijk kenteken 3093, 3094, .9095 en 8219 werden gedemonteerd en in kisten verpakt door de Royal Navy. Voor elk vliegtuig had men acht kisten nodig. Samen met de nodige reserveonderdelen en munitie werd alles naar Falmouth (UK) overgebracht om er aan boord geladen te worden van de pakketboot Anversville van de CMB. Het schip vertrok er samen met de expeditieleden op 7 januari 1916 richting Matadi. Door een uitslaande brand in de baai van Gascogne dreigde het ganse project faliekant af te lopen, maar het materieel bleef gelukkig gespaard.

Op 4 februari 1916 werd aangemeerd in de haven van Matadi. Luitenant Orta stuurde een kort verslag van de trip naar commandant Wahis, De kaarten werden enkele dagen gepost te Boma en bereikten via Alexandrië (Egypte) op 23 april hun eindbestemming.

Mijn commandant,

Alles verloopt vlot voor ons. We branden van verlangen om zo snel mogelijk van start te gaan.

Onze zeereis – die bijna op een tragedie uitdraaide omwille van 40 ton benzine die in brand vloog – is goed geëindigd.

Ik stuur u deze kaarten vanuit Boma en Matadi, die we morgen verlaten richting Kinshasa. Zou ik kunnen nieuws van u ontvangen aangaande de u bekende zaken?

Ik dank u op voorhand en verzoek te aanvaarden, mijn commandant, mijn toegewijde gevoelens

Tony Orta Lt. Belgisch vliegwezen ANB Belgisch Kongo.

Op 7 februari werden de kisten van het toestel 3093 verladen op de trein richting Leopoldstad. Samen met Cdt de Bueger reisden piloot Behaeghe, observator Collignon, mecaniciens Poncelet en een timmerman. De andere toestellen werden achtereenvolgens per spoor verstuurd, samen met 50.000 liter benzine en 1000 liter olie en de meegebrachte munitie.

Vandaar werden de toestellen per binnenschip via de Congostroom naar Stanleystad vervoerd dat op 7 maart 1916 bereikt werd. Het zou nog drie maanden duren vooraleer al het materiaal en de expeditieleden via het spoor en rivieren langs Ponthierstad, Kindu, Kongolo, Kabalo uiteindelijk Albertstad bereikten.

Per 1 april meldde Cdt De Bueger zich bij Kolonel Moulaert. Omdat het Tanganyika-meer (groter dan België) soms felle windstoten kende vestigde Cdt de Bueger zijn standplaats aan het meer van Tongwe, 30 km van de rivier Lukuga. Men begon er aan de bouw van vier hangars, een munitiedepot, een opslagplaats voor de benzine en enkele barakken. Pas daarna werden de vliegtuigkisten vanuit Albertstad 's nachts per schip overgebracht om eventuele Duitse spionage te ontwijken.

Vanaf 23 april begon men met de montage van het toestel 3093. Een aantal herstellingen waren noodzakelijk maar op 13 mei maakte Behaeghe al een eerste testvlucht. De 17de mei kwamen de kisten met de drie andere toestellen ook behouden aan. Opnieuw werden de dagen daarop enkele testvluchten uitgevoerd door Behaeghe en Orta,

Alles verliep naar wens en kolonel Moulaert gaf op 1 juni het bevel om de volgende dag een bombardement uit te voeren op de in Kigoma aangemeerde Duitse schepen.

Het toestel van Lt Orta raakte echter bij het opstijgen een tak en werd daardoor tijdelijk onbruikbaar.

Door aanhoudende windstilte dienden de aanvalsplannen tot 11 juni opgeborgen te worden.

In de late namiddag vertrokken Behaeghe en Collignon aan boord van hun 3093. Een motorpanne verplichtte hen op het Tanganyika-meer te landen en een Belgisch militair schip sleepte het toestel tegen de volgende morgen terug naar de basis.

Nadat het toestel hersteld was vertrok dezelfde bemanning op 12 juni 1916 om 18.00 uur en overvlogen ze op lage hoogte de haven van Kigoma. Ondanks hevig afweergeschut slaagde Collignon erin twee bommen te gooien op de "Graf von Götzen". Een kanon werd uitgeschakeld en er brak brand uit op het achterdek. Met mitrailleurvuur werden de Duitse stellingen bestookt.

Motorpech noodzaakte Behaeghe om bij de terugvlucht op het meer te landen en opnieuw werden ze door het schip "Le Vengeur" naar de basis van Mtoa teruggebracht. Onmiddellijk na aankomst werd een rapport opgesteld dat Cdt de Bueger liet overbrengen naar het hoofdkwartier van Kol Moulaert.

De weken daarop was het derde toestel klaar en maakten de drie toestellen simulatievluchten voor het uitvoeren van verdere bombardementen. Tevens maakten ze verkenningsvluchten boven vijandig gebied om er foto's te nemen van de Duitse stellingen.

Vanaf 12 juli werden de bombardementen opgedreven en op 17 juli voerden twee Shorts een raid uit op Kigoma waarbij een tiental bommen werden gedropt. De Baron Von Götzen lag er verlaten bij en een ander schip had slagzij gemaakt. De dagen erop werden nieuwe Duitse stellingen succesvol uitgeschakeld en pamfletten in het swahili gedropt opdat de plaatselijke zwarte militairen zich zouden overgeven. En inderdaad, op 23 juli lag de stad Kigoma er verlaten bij. Vier dagen later trokken de troepen van Lt Kolonel Thomas de verlaten stad binnen.

Tegen 10 augustus hadden de Belgische troepen het grootste deel van het Tanganyika-meer in handen.

Doordat er geen verder gebruik van de vliegtuigen gepland was werd in oktober 1916 beslist om de toestellen te demonteren en konden de expeditieleiden daarop terug huiswaarts keren.

Lt Behaeghe was echter dermate uitgeput dat hij in het ziekenhuis van Niemba werd opgenomen waar hij op 3 december (andere bronnen vermelden 4 december) 1916 overleed.

Kolonel Moulaert citeerde in zijn verslagen Aimé Behaeghe terecht als de "overwinnaar van Kigoma". Als eerbetoon werd een straat in Kachtem naar hem vernoemd.

Naast de speciale postzegel die bpost aan deze gebeurtenis wijdt vindt u tijdens Westfile2016 heel wat originele foto's van deze expeditie, ter beschikking gesteld door het Legermuseum en waarvoor onze dank.

Het organisatiecomité kreeg tevens de toestemming om van een aantal foto's mijnzegels aan te maken. Zo wordt dit stukje vergeten geschiedenis blijvend van onder het stof gehaald.

Is uw interesse opgewekt en wilt u er meer over lezen, dan raden we als bronnen aan:

- La Conquête de l'Air ° 6 van 01/07/1933, blz 249-255
- Les hydravions belges du Tanganyika – Albertville - Kalemie
- Belgian Aviation History Association, 23/05/2003 – JP Sonck
- Aimé Behaeghe, de eerste piloot in centraal Afrika door Tillo Behaeghe

Uitgegeven door Hangar Flying, Grimbergen, 2008 ✿

Hubert De Belder

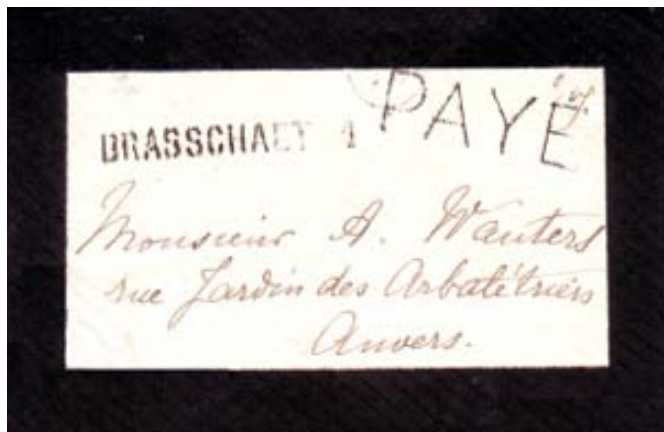
Het kamp van Brasschaat en Brasschaat-ORT gedurende WO I (einde)

III. BEVRIJDING

a. Noodstempels

Op 02 november 1918, bij het vertrek van de Duitse troepen, werden de bestaande stempels door de bezetters meegenomen. Bij de heropening van het postkantoor BRASSCHAET 1 op 22 november 1918 werd als noodmaatregel gebruik gemaakt van de grote naamstempel "BRASSCHAET 1".

Met het dienstorder Nr. 76 van 17 april 1920 werd officieel gemeld dat het postkantoor "BRASSCHAET 1" een ontvangerij 3de klasse geworden was en wel sinds 30 december 1914. Bij het ontbreken van postzegels werd handschriftelijk het te betalen port vermeld en werd de lijnstempel "PAYÉ" gebruikt.

Visitekaartje met handschriftelijke vermelding "0,05" en de grote lijnstempel "PAYÉ" en de grote naamstempel "BRASSCHAET 1". Vanaf 1 juli 1909 was het porto voor een visitekaartje met een maximum gewicht van 10 gram : 5 Centimes. ▶

◀ Geïllustreerde correspondentiekaart voor militairen, met portvrijdom "S M", van BRASSCHAET KAMP 31 december 1918 naar BRUXELLES, met grote naamstempel "BRASSCHAET 1".

◀ Brief van BRASSCHAET naar "BRUXELLES 15.1.1919 met porto 10 centimes (1ste gewichtsklasse van 0-20 gram: 10 Centimes met naamsympel "BRASSCHAET 1".

Zichtkaart van BRASSCHAET KAMP (van 22.3.1919) in portvrijdom "SM" met dubbelcirkel rubberstempel "BRASSCHAET/1 ▼ 1/1919" naar AYWAILLE 24.II. ▶

De voorlopige rubberen dubbelcirkelstempels

Er is geen enkel spoor te vinden in de officiële mededelingen betreffende de herkomst en het gebruik van deze stempels welke in minstens 150 burelen werden gebruikt.

Waarschijnlijk zijn deze rubberstempels met een driehoekje onderaan en het jaartal 1919 in het midden, meestal geleverd tussen februari en juli 1919, met als doel de burelen te voorzien van een stempel, terwijl hun eigenlijke stempel voor de verplichte aanpassing (driehoekje) opgestuurd was naar de administratie.

◀ Zichtkaart met zegel 1 Centimes (Nr. 108 van 1912) welke buiten gebruik was gesteld op 15 oktober 1915, met dubbelcirkel rubberstempel "BRASSCHAET/1 ▼ 1/1919" naar GENT met "T". In GENT voorzien van een takszegel van 5 Centimes, dubbel van het port en afgrond naar 5 Centimes "GENT 1 G/28.III.1919/GAND 1 G".

(Tarief van 01.04.1900: geïllustreerde postkaarten, zonder vermelding "DRUKWERK": 0.01 Fr.)

b. De aangepaste stempels

De periode van de noodstempels, en zo ook de periode van WERLDOORLOG 1, wordt afgesloten door de invoering van de aangepaste stempels 28 mm. met driehoekje onderaan : "BRASSCHAET / 1 ▲ 1"

Brief in portvrijdom van "BRASSCHAET / 7 IV.1919 / 1 ▲ 1"
(eerst geziene datum) met violette eenheidsstempel
"CENTRE D' INSTRUCTION DE S/ LIEUTENANTS AUXILIAIRES D' ARTILLERIE –
ARMEE BELGE - / Commandant / du Groupe / des Batteries". ►

BIBLIOGRAFIE :

- 1946 : L. HERLANT : La poste aux lettres et les marques postales en BELGIQUE de 1848 à 1849
- 1975 : L. DE CLERCQ : De landelijke postdienst van ANTWERPEN en BRASSCHAAT (+ 1ste aanvulling)
- 1982 : J. ROUSSEAU : Les obliterations Belges 1918 – 1919
- 1987 : E. & M. DENEUMOSTIER : TARIFS POSTAUX 1849 – 1987 SERVICE INTERIEUR
- 1987 : H. DE BELDER : Die Belgische Feldpost in DEUTSCHLAND
- 1990 : J. DE BAST : Nomenclature des bureaux de poste de Belgique et du Nord de la France occupés pendant la guerre 1914-1918
- 1999 : Postzegelkring MARIABURG : W. DEIJNCKENS, L. HERION en anderen : Postgeschiedenis van o.a. BRASSCHAAT
- 1999 : Postzegelkring MARIABURG : M. SYMENS : Openingsuren van het telegraafkantoor van BRASSCHAAT
- 2009 : A. BOLLEN : Belegering en val van de Citadel van ANTWERPEN
- 2010 : F. BELLENS : Van 1820 tot heden KAMP VAN BRASSCHAAT
- 2014 : M. SYMENS : Telegraafkantoor Kamp van BRASSCHAAT
- GOOGLE – Geschiedenis Maria-ter-Heide

AFBEELDINGEN :

Alle afbeeldingen zijn uit de verameling Hubert DE BELDER met uitzondering van de brief op blz. 9 uit Belgaphil 42 welke uit de verzameling Albert LUYTS komt. ❀

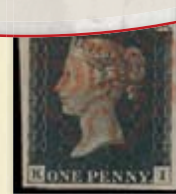

Postzegelveilingen VAN LOOY & VAN LOOY

Frankrijklei 120
2000 Antwerpen
Tel.: 03/ 232 22 05
Fax: 03/ 225 18 73
info@vanlooystampauctions.com
www.vanlooystampauctions.com

Een indruk
van de meer dan 500 loten
klassieke zegels die op
23 & 24 Juni 2017
geveild worden.

Inleveringen voor onze Juni veiling dienen uiterlijk 12 Mei 2017 binnen te zijn !

POSTZEGEL TENTOONSTELLING ACHTERHOEK

LICHTENVOORDE

**19-20-21
MEI 2017**

MET BEURS EN VOOR DE JEUGD AANTREKKELIJK PROGRAMMA

Vrijdag 19 mei	16.00 – 21.00 uur
Zaterdag 20 mei	10.00 – 18.00 uur
Zondag 21 mei	10.00 – 16.00 uur

HAMALANDHAL

Van der Meer de Walcherenstraat 3 7131 EN Lichtenvoorde

**TENTOONSTELLING VOOR KLASSE 1 EN 2
IN ALLE CATERGORIËN**

**POSTZEGELVERENIGING
DE ACHTERHOEK**

SAMENWERKINGSVERBAND

FILATELIE

LEDEN VAN HET "SAMENWERKINGSVERBAND FILATELIE"
KUNNEN DEELNEMEN AAN DE "BERT LANGHORST TROFEE" MET 1-KADER INZENDINGEN

INLICHTINGEN EN AANMELDINGEN AAN: ACHTERHOEK2017@OUTLOOK.COM
WWW.PZVDEACHTERHOEK.NL